СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 166. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 20 липня 1933. — VOL. XLI. No. 166. Jersey City, N. J., Thursday, July 20, 1933. THREE CENTS.

ДАЛЬШІ ДВА СТЕЙТИ ЗА ВІДКЛИКАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

ПОДАВЛЯЮЧА „МОКРА" БІЛЬШІСТЬ В АЛАБАМІ Й АРКАНЗО.

БІРМІНҐЕМ (Алабама). — У вівтірковім голосуванню над відкликанням прогибіції заявилася тут за відкликання подавляюча більшість голосів. Відношення між прихильниками прогибіції і її ворогами як 2 до 3. Особливо сильно за відкликання прогибіції стоять густо заселені околиці стейту.

Такий самий вислід дало голосування в стейті Арканзо.

ДАЛЬШІ ПРАЦІ УРЯДУ НАД КОДЕКСАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд занятий тепер двома справами: з одного боку, він хоче добитися переслухання й приняття угоди між підприємцями щодо засад конкуренції. З другого боку, він хоче виробити спільний кодекс для ведення бизнесу в усіх тих промислах, які не мають спеціяльних кодексів.

Між промислами, які будуть скоро обняті спеціяльними кодексами, є: будова кораблів, виріб електричних препаратів і виріб капелюхів. Загальний кодекс має між іншим постановити умови найму до праці й самої праці „робітників у білих ковнірцях", себто офісових робітників.

У вівторок підписано тут угоду про кодекс для промислу мягкого вугля.

Максимальний тиждень праці має виносити 40 годин.

РОБІТНИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ.

ВАШИНҐТОН. — У Петерсоні, в стейті Ню Джерзі, робітники, що вироблюють стяжки до капелюхів, вийшли на страйк, невдоволені з умов кодексу для ткацького промислу. Робітники домагаються мінімальної заплати 50 долярів на тиждень за 6 годин праці на день, а 34 години на тиждень.

Американська Федерація Праці підняла протест проти викидання робітників з роботи в ткальнях після підписання кодексу для цього промислу. Федерація каже, що декотрі ткальні на Полудні викидають робітників з роботи за приступлення до юнії.

УРЯД ЗАДОВОЛЕНИЙ З РУХУ В ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Місс Перкінс, секретарка праці в кабінеті Рузвелта, каже, що в червні дістали роботу пів міліона робітників. Рівночасно робітнича заплата зросла пересічно майже на 11 процентів.

МІСТА ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДОРОЖІННЯ ХЛІБА.

ВАШИНҐТОН. — Уряд обіцяв розслідити протести 39 великих міст проти піднесення цін хліба. Ґенеральний прокуратор Комінґз каже, що як слідство викаже безправні зиски, то уряд ужиє своєї влади для покарання проступників.

ДОЛЯР ПАДЕ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК. — По кількох днях постійного курсу доляр знов почав падати в ціні і впав у вівторок до 4 долярів 85 центів за фунт стерлінґів та 5.71 центів за французького франка.

БАНКИР ГАРИМЕН АРЕШТОВАНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Банкир Гаримен, обжалований за фальшування книг свого банку, котрий пропав був оноді зпід сторожі, вернувся назад до Ріджент Норсінґ Гом. Одіж на ньому була вся мокра, і він казав, що впав у ріку.

Його зараз арештовано та відставлено до відділу для умово хорих у Белвю Госпитал. Через утечу пропав його „бейл" на 25,000 долярів.

ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Серед безробітних, котрі шукають підмоги від міського бюра допомоги в публичній школі ч. 150, прийшло до поважних заворушень. Між шукаючими допомоги і поліцією прийшло до бійки, в якій покалічено кілька осіб. Треба було для вспокоєння юрби викликати поліційні резерви.

АРЕШТОВАНИЙ ЗА ПЕРЕПЛИВ НАЙЕҐЕРСЬКИХ ПОРОГІВ.

НАЙЕҐЕРА ФОЛЗ (Ню Йорк). — Поліція арештувала як волокита 18-літнього Виліяма Кондрата, котрий переплив у понеділок пороги нижче водопаду Найеґери (Ніяґари).

Суддя, почувши про вчинок підсудного, звільнив його від вини й кари та похвалив за відвагу.

МІЖ СЕКРЕТАРЕМ ПРАЦІ Й ФАБРИКАНТАМИ БОРОТЬБА.

ГАРИСБУРҐ (Па.). — Фабриканти стейту дуже невдоволені з іменування місс Кар на становище секретаря праці. Фабриканти закидують місс Кар, що вона своїм впливом у департаменті „фіксувала" факти про стан промислу. Жінка губернатора Пінщо заявила охоту боронити місс Кар.

ВИСТУП ХОРУ ЧЕСЬКИХ УЧИТЕЛІВ З УЖГОРОДУ.

Хор чехословацьких учителів з Ужгороду, що по дорозі на могили поляглих Чехословаків у Зборові зупинивсь у Львові, виступив у понеділок, 5. червня ц. р., з удачним концертом в салі міського касина, презентуючи численно зібраній тутешній чеській кольонії та невеличкій скількости польської публики добірну програму, зложену з гарних і вдачних до виведення чеських, українських (закарпатських) і польських пісень. Хор у силі 32 членів не визначався найкращим голосовим матеріялом, зате блестів високою співацькою технікою, знаменитим зіспіванням, виразною дикцією та вмілим орудуванням динамічними засобами, що дозволило енергійному диригентові, проф. Л. Кайглеви вивести цілу програму без помітної втоми та з повним мистецьким успіхом.

З чеських пісень відмітимо трудніші фактурою, та проте беззамітно виведені пісні Ферстера: 1) Орач, 2) Пісня народу та 3) Великі поля, а також бравурну (бісовану) композицію Новака п. з. „Київ", що повинна́б увійти до репертуару наших мужеських хорів.

Без дрібки перебільшення можемо ствердити, що найбільший успіх мали українські (закарпатські) пісні: 1) Верховино з коломийкою, 2) Заграй, цигане, 3) Зазуля, 4) Чук, чук чумадра, чумадриха молода, всі у помисловому, влучному укладі самогож диригента, що виявив себе неабияким вокалістом. Ті пісні відспівав хор з помітним захопленням, збираючи бурю оплесків. Слід також зазначити, що вимова українських текстів у противенстві до польських, була без закиду, начеб то співали наші земляки, а не Чехи.

Найслабшою точкою концерту були польські народні пісні, і то як під оглядом добору так і їх гармонічного укладу.

Між цвітами, жертвованими хорови, пишався спонтичний жовто-блакитною лентою вінець від Співацького Т-ва „Сурма", що був заслуженою нагородою за прегарне виведення цілої програми, а зокрема наших пісень.

БЕБЕК БЕБЕВХНУВ.

Дня 26. травня жовківські громадяни були свідками ось такої траґікомедії: Того дня вранці йшов президент монополів і місцевого „звійонзку" бебеків, Ярош, як звичайно, до бюра. Інж. Рот з повітової ради перейми́в його на ринку і ґримнув Яроша разів кілька кулаком. Коли цей бебецький стовп падав у болото, Рот підводив його й знову частував його здоровенним кулаком. Це, мовляв, за те, що Ярош денунціював його перед старостою. Кажуть, що того роду бебецький туш жде ще інших непасованих бебецьких „лицарів".

КУДИ ДІВАЮТЬСЯ ГРОШІ?

Жовківська повітова рада позичила збанкротованому дідичеві, баронові Горохови, на санування господарки 80,000 зл., яких мабуть він не віддасть. Деякі місцеві Поляки дуже ремствують на те, бо волілиб, щоб ті гроші пішли в селянські руки.

УБИВСТВО НАД ЗБРУЧЕМ.

У Стараніщині над Збручем, у скалатському повіті, убито 7 червня ц. р. 76-літню заможну селянку Варвару Дідух. Знайшли її на полі недалеко хати з розбитим черепом, а недалеко ручку від колеса січкарні, котрою доконано вбивства. Син покійної від девятьох літ проживав у Канаді, а вдома оставив стару матір, жінку Катерину Лису, замужну Дідух, і троє дітей. Про своїх не забув й за морем, присилаючи під адресою жінки доляри для неї і дітей. Жінка приняла на службу наймита Максима Кошарка, з котрим — як кажуть — навязала тісніші зносини і їх обоє арештовано як підозрілих в убивстві старушки. Сидять вони в тюрмі в Теркополі й у вересні стануть там перед лавою присяглих.

ДОРОГИ ЗІ СКЛЯНОГО БЕТОНУ.

Від довшого вже часу люди роздумують над тим, щоби збудувати якнайгладшу дорогу, на якій моглиб розвинути самоходи скорість, пересічно двісті кільометрів на годину.

В Чехословаччині приступлено до будови такої „ідеальної шоси", яку мають покрити тонкою верствою рідини зі скляного пилу і сілікату. Цей проект є дуже добрий приклад на майбутню заповіджену „пермутацію матеріялів".

Досі в світі було, можнаб так сказати, усе в порядку: дороги були з каміння, доми з цегли, меблі з дерева, посудина з заліза і порцеляни. Сьогодні: дороги зі скла, доми зі сталі, меблі з хромового металю, посудина з казеїнової маси. І мимоволі насуваєтся питання: „Як будуть виглядати взагалі усі предмети за найближчих 50 літ?" Все може змінити свій вигляд через декий час, тільки творець тої великої культурної переміни, людина, не зміниться й залишиться так, як було з початку світа: з крови, мяса і костей.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ЧАХОТКИ.

На багато недуг нема ще досі успішного ліку, хоч причини їхні є загально відомі. До таких недуг належить у першу чергу чахотка (сухоти). Досі знайдено вже багато ріжних засобів боротьби з тією недугою, що підкопує ціле людство. Від кількох літ нову методу лічення чахотки поширюють д-р Ґерзон і Заербрух з Берліна. Ця метода полягає на тому, що хорим приписують вони строгу дієту без дрібки солі. Лікарі ці прийшли до переконання, що безсільна дієта не дозволяє розвиватися бацилям в організмі. Згадані дослідники переводили досліди у цілої низки хорих і одержали вдоволяючі висліди, особливо в лікуванню чахотки костей і шкіри.

ФЕНОМЕНАЛЬНИЙ ШЛУНОК.

В англійському місті Честер знайшли самогубця, на якому перевели операцію шлунка, тому, що він перед смертю нарікав, що стіни його шлунка занадто гладкі. У його шлунку знайшли 497 предметів, а між ними 200 цвяхів, 43 грамофонових шпильок, ріжні монети, шпильки, ґудзики, а навіть ложечку та револьверові патрони.

ПОСУХА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

У деяких хліборобських округах Радянської України від довшого часу є страшна посуха. Температура доходить до 35° Ц. Метеорольоґічні стації не заповідають скорої поправи. Наслідком посухи в деяких округах потерпіли дуже засіви. Селяни мандрують на Сибір де сподіваються кращих життєвих умовин. Поїзди, що їдуть на схід, переповнені. По дорозі видно гурти селян, що їдуть на схід.

ДУХОБОРИ У ВЕРИҐІН ПАРАДУЮТЬ ГОЛІ.

Мешканці села Терпєнія, на полудневий захід від стації Вериґін, Саск., улаштували параду голих на гостинці між місцевостями Вериґін і Мікадо. Терпєніє має славу осередка духоборської секти Синів Свободи. В параді були десять чоловіків, пятнацять жінок і коло двадцять дітей. Поліція дістала завчасу відомість про параду і вона не тревала довго. Поліція приїхала з троками та автомобілями і позабирала голих парадників до прохолоди в Канорі.

Безпосередньою причиною паради був наказ Синам Свободи, що вони мусять посилати діти до школи, бо будуть карані.

БУДДА НА САМОХОДІ.

Може в ніякій країні не перещіпляється так сильно сучасна цивілізація, як у Японії — у цій країні сходячого сонця і засніділої культури. Дня 1. червня ц. р. припадали 2497 народини Будди. Того дня його славну золоту статую обвозили з торжественною процесією по вулицях Токія. В цьому році введено новість: обвозили Будду на самоході... Зроблено це з огляду на великий рух, що панує тепер на вулицях Токія, одним словом, щоби не тамувати руху повільною процесією.

День народин Будди це перш за все свято дітей. В початках це свято не мало такого характеру, але згодом, через постійну зустріч з католицьким світом, скристалізувалося це торжество в цьому напрямі. Слогодні головну частину програми того свята становлять танкові пописи учнів буддійських шкіл у великому місьому городі Ґібія, потім щойно проходить процесійний похід перед статуєю Будди, підчас якої, на спогад першої купелі молодого Будди, малі діти скроплюють його статую ріжними пахощами.

СИЛА ТЕМНОТИ.

В польськім селі Нове Пруси жінка господаря Марціна Сохи привела на світ дитину, якій відразу стали виколюватися зуби. Баби сказали, що це доказ, що то не дитина, лише чортеня. Соха, мовляв, повинен убити дитину, коли не хоче, щоби на нього та на все село впало нещастя. Соха послухав і сокирою відрубав дитині голову.

КРОВАВИЙ МЕЧ.

У Городенці на змаганнях копаного мяча між дружиною Макабі та Гасмонеєю дійшло до кровавої бійки між публичністю та змагунами з тієї причини, що нібито суддя був сторонничий. Інтервеніювала поліція.

ПОВІНЬ ЗАЛИЛА ВСЮ ГУЦУЛЬЩИНУ Й ГАЛИЦЬКЕ ПІДКАРПАТТЯ

ГОЛОД ЗАГЛЯДАЄ В КОЖДУ ГУЦУЛЬСЬКУ ХАТУ.

Нема від кого сподіватися помочі голодним.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — З Косова повідомляють, що з причини дощів вилили ріки й усі гірські потоки Гуцульщини. Увесь доробок Гуцулів знищила вода. Крім того загальні шкоди величезні. Тільки що збудований шлях Ворохта-Жабє вода знищила. В Жабю потік Криве зруйнував міст і всі греблі та кладки через нього. Чорний Черемош знищив два мости. Дощі не припинилися довго, а тому вода все більше розливалася. Підраховувати шкоди, які заподіяла повінь Гуцулам, ніхто не збирається, бо окупаційна польська влада навіть не думає ратувати від голоду населення тієї країни, яку вона тепер особливо реклямує як польську красну „Гуцульщизну".

Вже й без повені Гуцульщина була в катастрофальному стані. Опізнена на 2 місяці весна й разом з тим небувалі дощі й зимно спричинили велике припізнення посівів, потім часті зливи та град нищили й те, що пощастило посіяти, а тепер повінь дорешти доконала гуцульське господарство. Вся Гуцульщина опинилася перед маревом небувалого загального голоду. Потрібно негайно організувати допомогу Гуцулам, бо вже й тепер є багато родин, які потребують негайної допомоги.

На галицькому Підкарпаттю повінь найбільше наробила шкоди в повіті надвірнянському, коломийському й станиславівському. Обидва Черемоші, Прут, обидві Бистриці та численні гірські потоки, що в них впадають, виступили з берегів і залили майже всі села Підкарпаття. Так, наприклад, у Корничі вода залила 300 хат, у Вербіжі Вижнім ріка Лучка підмила 30 хат. Потоки води понищили багато навіть великих мостів, залили залізниці й гостинці та інші шляхи, дуже ушкодивши їх. У багатьох селах люди покинули свої хати та повтікали на горби, сподіваючось дальшого розливу води й знищення їх хат та всього добра.

Не менше жахливі відомости приходять і з Буковини, де всі гірські райони залиті водою. Отже все українське Підгіря й Підкарпаття терплять тепер страшну нужду й переживають чергову руїну свого господарства й своїх осель.

НІМЦІ АРЕШТУВАЛИ ПОЛТАВЦЯ-ОСТРЯНИЦЮ З ЙОГО ПРИБІЧНИКАМИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут арештували Німці 5 липня Українців: Полтавця-Остряницю, який називає себе „козацьким гетьманом України" та його прибічників: Полетику, Кожевнікова, Сербиненка, Шереметинського, Короліва, Зеленівського й інших. Між арештованими є такі, що від комуністів докотились аж до „гетьмана Полтавцева", інакше Остряниці; є й такі, що були організаторами Скоропадщини на еміґрації, або, як Кожевніків, діяльними членами Організації Українських Націоналістів на еміґрації.

Причини арештів не відомі, як і невідомо, чи Німці на цім обмежаться. Тепер у Берліні починають набирати сили російські білогвардійці, які стараються втягнути до себе й українських реакціонерів та ріжних бутафорних гетьманців, щоб ратувати Росію від большевиків.

ДЕРЖАВНИЙ ПОХОРОН ЛИТОВСЬКИМ ГЕРОЯМ.

КАВНАС (Литва). — В цілій литовській державі проголошено жалобу зприводу загибелі литовських летунів-героїв, що розбилися в Німеччині підчас перелету з Ню Йорку до Кавнасу. Трупи небіжчиків будуть доставлені до Кавнасу, столиці Литви, на спеціяльних литовських літаках.

Обом героям буде влаштований державний похорон з відданям їм найвищої пошани. Обидва вони народилися в Литві й, виеміґрувавши до Америки, стали американськими горожанами. Уряд Злучених Держав дав свою згоду на влаштування їм литовського державного похорону, як литовським героям.

ХОЧУТЬ ВЛАШТУВАТИ ПОБАЧЕННЯ ҐІТЛЕРА З ДЕЛЯДІЄМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Голова конференції в справі розззброєння, Гендерсон, тепер обїздить Европу, щоб на місці переговорити з премієрами ріжних держав у справі праць конференції. Гендерсон уже відвідав Мусолінія, премієра міністра Франції, Деладіє, а тепер перебуває у Берліні.

Гендерсон старається влаштувати побачення Ґітлера з Деладієм, бо сподівається, що таким способом лопше можна осягнути порозуміння між Францією й Німеччиною. З Берліна Гендерсон їде до Чехословаччини, щоб там переговорювати з Бенешом, а звідти поїде до Баварії на переговори з Ґітлером, який тепер відпочиває там у горах.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГЕРОЇ БЕЗ УВАГИ НА НЕВДАЧУ

Минулої суботи вилетіли з летничого поля Флойда Бенета в Брукліні два литовські летуни. Метою їх лету була столиця Литви, Кавнас. Підприняття їх було небезпечне. Між Ню Йорком і Кавнасом які 5,300 миль. Самого океану 3,000 миль з можливістю супротивної погоди, бурі, з тисячами можливостей трагедії на безкрайному безлюдному просторі бездонного моря. Поза океаном ще тисяча миль лету понад сушу з можливістю мраки, бурі, темноти, страчення дороги, з можливостями клопоту з мотором, з можливістю вичерпання припасу топлива або оливи, з можливістю вичерпання простої тілесної видержливости летунів.

Летуни не мали надії, що їх лет навіть на випадок удачі принесе їм якусь більшу особисту користь, яка стояла би бодай у якійсь малій пропорції до великих небезпек підпринятого діла. Всеж таки вони рішилися на діло. Не для себе, а для любої їх Литви.

Один і другий летун любив родину й родинне життя. Та родинні огляди не здержали їх від небезпечного діла, бо це діло було для любої Литви, любішої над любку, любішої над рідну матір.

Хоч вони летіли для прославлення рідної Литви, литовський уряд не міг їм дати такої піддержки, яку міг би дати уряд великої імперії. Та й це не зразило двох летунів. Два роки вони давали вистави своїм летом, збираючи в цей спосіб жертви на піддержання свого наміреного діла.

Нарешті й гроші були, і літак став готов до памятного лету, що мав поставити імя Литви між краями, котрих сини орлом перелетіли океан. Незадовго вони зможуть пригадати всьому світови імя рідного краю й рідної столиці. Вони не забажали ніде висідати для привітів і овацій. Вони полетять просто з Америки в Кавнас. Ніяких пашпортів їм не треба. Для них тільки одна мета: Кавнас, Литва.

Кавнас, Литва — або смерть!

Литовські орли перелетіли океан і записали Литву на почесну лісту. Та орли самі лежать без душі з розбитими крилами, 400 миль від рідної землі. Не досягнули Литви, не добилися до Кавнаса, а добилися до другої мети, яка все стояла перед ними як велика можливість. Добилися до смерти, де, як і до Литви, не треба пашпортів.

Не зважаючи на цю невдачу, ввесь світ клонить голову перед двома Литовцями-героями, які цілими роками вміли мріяти про прославлення рідної землі, дивлячися смерти в очи.

Е. Онацький.

ПАКТ ЧОТИРОХ АБО ПАКТ МУСОЛІНІЯ

Чотири великі европейські держави — Англія, Франція, Італія і Німеччина підписали „Пакт Чотирох" для спільного перегляду й розвязання всіх складних европейських проблем, які ніяк не можуть діждатися свого вирішення в Лізі Націй.

Ліґа Націй виказала себе нездатним до праці парляментом держав, який у безконечних балачках та дискусіях ніколи не міг дійти до чину, до акції. В европейських країнах тепер взагалі сильний антипарляментарний настрій, бо важке міжнародне становище вимагає швидких рішень, одної сильної волі, скерованої все в одному напрямку, і парлямент зробився тепер важкою машиною й тому уряди найбільш демократичних держав перебирають від парляментів надзвичайні уповноваження, що дозволялиб їм переводити важні рішення, не чекаючи на згоду парляменту. Прикладом може служити в Америці уряд президента Рузвелта.

Подібно тепер робиться й з Лігою Націй. Европа, а з нею й цілий світ, знайшлися в такому становищі, що мусять робити скоро й рішучо, а тимчасом у Лізі Націй тягнуться довгими роками безконечні дискусії, не доходячи до позитивних наслідків. Навіть ще більше, бо коли в звичайному парляменті для вирішення якоїсь справи треба лише більшости голосів, то в Лізі Націй треба одноголосного рішення. **Один противний голос** якоїсь держави—й цілий світ опиняється перед розбитим коритом заведених надій. Саме тому й ми, Українці, ніколи не могли нічого добитися в Лізі Націй, — бо одного голосу Польщі вистарчало, щоби спинити всяке позитивне для нас рішення Ліґи Націй. Щоб не доводити до такого заколоту, Рада Ліґи Націй воліла краще відразу ховати нашу справу, бо зрештою Українці „звикли терпіти"... Та Українці не тільки „вміли терпіти", але й уміли бути витревалими, нічим не зражувалися й слали далі скарги за скаргами, петиції за петиціями й зрештою осягли те, що бодай **спопуляризували** нашу справу в колах дипломатів і політичних діячів цілого світа та виявили справжню ролю Польщі на Сході Европи.

Один італійський дипломат казав мені років зо два тому: — „На Лігу Націй не покладайтеся, працюйте якнайбільше над своєю власною самоорганізацією, над плеканням своїх власних сил, але не забувайте, що й Ліґа Націй всеж колись вам здасться, — отже продовжуйте й далі бомбардувати її петиціями. Хай вони зростатимуть горою, але — вірте мені — колись та гора рушиться й заговорить..."

І от, мені здається, саме тепер приходить та пора. Пакт Чотирох відійшов чимало від тої попередньої редакції, як її був запропонував Мусоліні. Спротив, який він викликав у Польщі й у малій антанті, а через них і у Франції, був такий сильний, що прийшлося долити до нього чимало рожевої води. Тому зокрема, питання територіяльного перегляду мирових договорів, хоч і лишилося без рішення, воно безумовно вийде на гору рано чи пізно, але буде це скоріше пізно, ніж рано. Та зате ми маємо всі підстави думати — й знаходимо ствердження тому в авторитетних колах, — що буде дуже багато уваги присвячено **з самого початку питанню так званих етнічних меншин.** Чотири великі держави, що правда, мусітимуть предкладати всі свої рішення перед Лігу Націй, як і раніше, але коли раніше такі держави як Пальща могли грати на суперництві чи навіть ворожнечі між Францією й Німеччиною, або Францією й Італією і, спираючись на фактичну геґемонію Франції в Европі, провадити в Лізі Націй свою обструкційну політику, то тепер, після заключення Пакту Чотирох, ця можливість відпадає. Не знайдеться така держава в Европі (крім Совітської Росії, проти котрої зрештою цей Пакт натурально звернеться), яка наважилась би противитися рішенням Ради Чотирох Великих Держав. Отже з тих чотирох три держави, а саме Англія, Італія й Німеччина — мають повести рішучий наступ за охорону меншин і дотримання принятих—з боку Польщі та малої антанти — зобовязань, а то і їх поширення. Розуміється, ми, Українці, **ніколи не ставили і не ставитимемо** українського питання, як питання „національної меншини" в чужих державах. Ми мусимо мати нашу власну самостійну велику державу, — але, одночасно з тим, не можемо не використати цеї обставини для ще більшої популяризації нашої справи серед чужинців, для ще більшого підкреслення антицивілізаційного значіння Польщі й інших займанців на Сході Европи й особливо для зазначення, що без знищення большевицької Росії і розділу її між національні держави, всі намагання витворити людські умовини життя на Сході Европи, призначені на невдачу. Мусимо домагатися перегляду всіх договорів, що припечатали були на деякий час нашу національну долю, підкреслюючи, що ми їх ніколи не визнавали й не визнаємо...

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член в. 214 Бр. св. В. В. в Шікаґо, Ілл., складаю щиру подяку головній екзекутиві за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50. Також дякую головній конвенції, котра відбулася у Дітройт, за уділення мені допомоги в сумі $25, а також за допомогу підчас каліцтва в сумі $75. Також дякую відділовим урядникам за їх труд. Браття і сестри, вступайте численно до У. Н. Союза, бо У. Н. Союз дбає за вас підчас каліцтва і смерти.

Михайло Крисоватий.

—o—

Я, нижче підписаний член Тов-а Сокіл, від. 336 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза і комісії просьб і скарг на 18. конвенції У. Н. Союза в Дітройт, Міш., за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $35, котра мені стала великою помічю у моїм тяжким положенню. Також дякую місцевим урядникам, членам і делегатови за їх труд.

Антін Федорович,
Клівленд, О.

ПЯТНАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ

У „Нашій Громаді", що виходила в Харкові під большевицьким пануванням, в ч. 3. читаємо:

> І от 21 січня відбувся зїзд Харківської Ґуберніяльної Ради Селянських Депутатів. Зїхалися не „контр-революціонери", а бідніші селяни. Вони признали українську совітську владу, а коли дійшло до ЦІКУКИ (Харківського Виконавчого Комітету України), то ті бідніші селяни постановили не визнавати його за уряд України.

Та що з того, що українське населення не признало отсієї першої експозитури Москви, складеної з Бошів, Люксенбурґів, Луґанських, Медведевих і т. п., коли Москва не хотіла допустити національно-українського радянського уряду. Для підтримання цієї експозитури Москва післала на Україну царську ґвардію, під командою царського полковника Муравйова, якому наказала підбити Україну під Москву. Муравйовщину Україна довго буде памятати.

* * *

Зпочатку большевики шукали собі серед українського селянства підтримки й леґалізації своєї московської експозитури, ЦІКУКИ, тим же українським селянством. В тій цілі вони скликали були на 15 січня 1918 року Всеукраїнський Зїзд Селянських Депутатів. Про цей „їзд" ґазета „Вільна Громада" пише:

> ЦІКУКА скликала на 15 січня Всеукраїнський Зїзд Селян, на якому большевики мали внести резолюцію про визнання влади ЦІКУКИ, але на їх великий жаль замісць 1,250 делеґатів приїхали тільки 25, а тому зїзд довелося відложити.

Та пізніше українське селянство „признало" владу ЦІКУКИ й усіх її наслідників — московських емісарів. Це „признання" коштувало український нарід міліони трупів і море крови. На тих трупах і крові тепер гасають в Україні відпоручники Москви, що звуть себе урядом УССР.

* * *

Кілька місяців по тім, як після большевицько-московської влади, що була почала на Україні скрізь нищити українську мову й впроваджувати московську в усіх орґанах своєї влади на Україні, лишилися лиш огидні спомини, гетьманська урядова ґазета „Відродження" набрала хоробрости й у 36 числі писала вже про політику уряду Скоропадського супроти української мови:

> Дуже відповідальна особа (гетьманський міністер судівництва Романов. — Ред.) сказала, що: українська мова має бути одною з державних мов. Це щось незвичайно оригінальне. Нема на світі ані одної держави, яка малаб дві або більше державних мов, а тільки такою державою має бути Україна... Держава без державної мови істнувати в теперішнім часі широкого народоправства не може; колиж надається двом, або й більше мовам державний характер, то тимсамим нема державної мови, а тільки мови місцеві.

„Відродження" наївно давало лекцію своїм хлібодавцям. Адже „український міністер" Романов та його колеґи в часах Скоропадського дивились на Україну як на провінцію Росії, що тимчасово знайшлася в інших від остальної части Росії обставинах. Ніхто з них не думав про українську суверенність. Для Романових бажано було, щоб увесь український нарід вчився московської мови, бо цього вимагали інтереси єдности Великої Росії.

Так дивилися й дивляться на це не лише гетьманські Романови, але й большевицькі Ларіни. Ріжниця лише в способі формулювання ними своїх поглядів.

СПОМИН.

1.

Часом, коли сон поволи
Замикає мої очі,
Пригадую край свій рідний —
Й тяжко плачу серед ночі.
Засну. І сняться погідне
Голубе небо рідне,
На рідній Вкраїні.
Пробуджуся — тихо... стогне
Муха в павутині.
Заплющую знову очі,
І щож? Якісь тіни
Забирають з мого серця
Кохані руїни...

2.

Народе мій український,
Не хились,
Лиш з завзяттям до науки
Ти горнись!
Народе мій український,
Ти не жди
Й охочо та без принуки,
Вперед йди!
Народе мій український,
Памятай:
Ти великий — терпиш муки
Понад край!
Народе мій український,
Іде час!
Знову шаблі взять у руки —
Але враз!
Народе мій український,
Чись готов!?
Не вжеж дармо збагрить ріки
Свята кров!?
Народе мій український,
Ворогам
Ти не страшний—хоч великий,
Знаєш сам!
Народе мій український,
Ти берись
До просвіти, до науки,
Всвідомись!
Народе мій український,
Це гасло
Не одним влекшило муки
І спасло.
Народе мій український,
Не минай!
Моїх тихих думок рядки
Розважай!
Народе мій український,
В серці врий
Жар любви краю великий
І святий!
Народе мій український,
Гуртуйсь в ряд!
Під прапор жовто-блакитний
В один лад!
Народе мій український,
Вже досить
Кровю й потом живить круків.
А душить!

Митро Пасічник.

Г. Крашанко.

НЕ ХОЧЕМО ЧУЖОГО!

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.
(КНЯЖИЙ ВІК).

—o— (25)

— Не плач, — казала. — Слези не поможуть, а твоїх очей шкода. Вони ще побачать ліпші часи... Ти мабуть по щось прийшла до мене? Кажи!

Дівчина дістала голку, нитки і відійшла. Від тої хвилі, коли тільки мама дівчини спала, вона ішла до господині. Обі дуже заприязнилися. Ірина була Беньковій вдячна за се, що не допитується, хто вони і яке нещастя загнало їх в ті ліси. Обі полюбились. Ірина вже не боялася так дуже, бо під опікою господині чула себе цілком безпечною. На її лице стали вертатися давні румянці.

Одного вечера, розбалакавшися з господинею, Ірина забула за обережність і вимовилася, що вона донька Завади. Бенькова заломила руки, та не сказала нічого. Вона вже знала, що з Завадою сталося, бо вість про нього розійшлася скоро по цілій земли. Лише коли дівчина захлипала і сказала, що її батька мабуть вбили, Бенькова заперечила, кажучи:

— Як би вбили, то вість про се була би вже давно до мене прийшла. Люди кажуть, що йому життя випросили. Може його лише вигнали з краю? Як би так було, то Борота приїде по вас і заведе до нього.

Тепер Бенькова вже знала, що Ірина се тасама дівчина, про котру розказував був їй Стефан і перед котрою вона його перестерігала. Се відкриття втішило її і зажурило. Сумнівалася, що батьки дівчини дадуть доньку такому Стефанови. Бенькова вже чула, що мамуня ціляє дуже високо. Як раньше жалувала їх, так тепер почула вдоволення, що вони в такій скруті, бо була надія, що мамуня спокірніє і вже не буде так дорожитися.

В Перемишли Всеслав Глібович не сидів загніруч. Він зараз вислав гінців до Звенигорода і до Теребовлі з зазивом, щоби князі зараз прийшли до Перемишля, очевидно, не без свого лицарства. Щоби поспішали тисяцького і сих гінців не повиловлювали, приказав їм продиратися лісами, великим каблуком обходячи головні шляхи туди. Вислав також звідунів у гори, щоби звідали його про всі рухи мадярського війська і щоби переловлювали гінців між Мадярами і Перемишлем.

З Вишні приїхав епископ і зголосився до князя. Відповіли йому, що безумовно не впускають нікого, бо князь вже лежить без тями. Коли до Перемишля прийшла вість, що Завада увязнений, Всеслав став організувати своїх прихильників, ворогів чужої династії і особистих ворогів Горославича, щоби його увязнити і опанувати місто. До Вишні вислав людей, щоби в порозумінню з Беньком і по змозі з Боротою пробували висвободити з вязниці Заваду і спровадити його до Перемишля. Всеслав не сумнівався, що поява Завади в Перемишли звохобить проти зрадника ціле місто і його пригороди.

Звідуни тисяцького доносили йому, що в місті і в найближчій околиці щось діється. Люди шушукають собі щось на вухо, бігають, їздять, напливають до Перемишля. Також „попропадали деякі гінці, що з Перемишля ішли в гори до мадярського табору, і вислані з табору до Перемишля.

Горославич не сумнівався, що то ладиться якийсь заговір проти його крамоли. Він лиш не годен був доміркуватися, від кого ся робота йде, хто нею кермує. Не знаючи, кого зробити нешкідливим, загадав затрівожити всіх відстрашаючим приміром. Назбиравши свідків вигаданої ним зрадницької роботи зневадженого ним боярина, завів їх до князя. Коли князь вислухав тих свідків і вони відійшли, Горославич наставав, щоби князь приказав скарати Заваду на горло.

— Не вислухавши його самого, не позволю вбити його. Ані важся повторити се жадання!

— То бодай якимсь невинним способом подбати, щоби вже не міг пошкодити. Він вже старий. Досить надивився на світ божий. Очи йому непотрібні. Бодай осліпити його.

Два дни тисяцький пуджав князя і добився того, що князь лежачи в горячці, сказав, коли при тім були два лікарі:

— Як хочеш, так зроби його нешкідливим, тільки не важся вбити його! Ви, лікарі, скажете мені, що з Завадою сталося.

Горославич вже мав свідків, що князь позволив. Хоч позволив обезтямлений горячкою, то всеж таки тисячкий мав право сказати, що діставав княжий приказ. Лікарі чужинці, їм внутрішні справи чужої землі були байдужні. На добавок Горославич платив їм їх заслуженину. Нікому не сказали би, що князь не приказав, а лиш позволив. Зрештою, коби лиш раз вже сталося.

— Що сталося, то вже не відстанеться! — погадав собі Горославич, чвалаючи до Вишні в товаристві своїх отроків.

Завада і його син Святослав лежали сковані, кожний в іншім льоху, на перегнилій соломі. Їсти діставали тільки пречорний хліб і воду. Для старого таке леговище і такий харч не були великим нещастям. Він від малої дитини привикав до невигідного життя. Батько виховував його в невигодах і він пізніше, на війні чи на ловах, звичайно спав на голій, часто мокрій землі; їв чорний хліб, або й того не мав. Журився тільки тим, чи його син видержить таку вязницю.

Вгорі, під самим склепінням було мале віконце з сильною залізною, вмурованою решіткою. Виходило на замкове подвіря. На подвірю попід мур ходила варта. Знадвору ніхто не годен був приступити до того віконця.

Завада мав товариша. Не міг добре видіти його, бо у вязниці був вічний сумерк. Завада був прикований до одної стіни, його товариш недолі все лежав під другою стіною. Прикований не був, бо не рушився, то не дзвонив ланцами. Також деколи вставав і підходив до віконця. Чіпався пальцями муру, всуваючи їх в щілини між камінням і так діставав головою аж до віконця. В таких хвилях Завада бачив, що з його товариша звисають клапті подертого одягу; що голова патлата, борода розчіхрана. Зарослий був так, що ледви видко було кінець носа і очи, що горіли диким огнем.

Коли раз так виліз до вікна і раптом відскочив, бо вартовий, що побачив його патлате лице, замахнувся до нього списою, воркнув до себе:

— Агій! Жінка Завади втікла?

Почувши се, Завада раптом рушився. Його ланцухи задзвонили. Він спитав:

— Ти про жінку якого Завади?

— Про жінку князя Завади, — відповів патлатий вязень.

Заваду народ звав князем, бо казали, що він походить з давного княжого роду ще з часів, заки прийшли князі з роду київського.

— Ти сказав, що жінка Завади втікла?

— На подвірю стоять якісь два і розмовляють. Балакають так голосно, наче би сварилися. Один спитав, що могло статися з жінками Завади. Другий відповів йому, що втікла з донькою і що вони тепер в безпечнім скритку. Тьфу! Десь бабі на старість забаглося втікати від мужа. Ще й доньку забрала!

Тими днями, що на подвірю балакали, були Стефан Бенько і Мадяр Іштван Ковач. Стефан хотів доконче звістити Заваду, що сталося з його родиною. Не маючи приступу до увязненого, та знаючи, котре вікно його льоху, взяв з собою Ковача і пішов на замкове подвіря. Балакаючи голосно, надіявся, що вязень почує. Завада справді вчув, хоч не безпосередно, а з уст свого товариша.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Український День.

„Гуртуймося, братаймося, українські люди".

Такого гуртування і братання доказали Українки й Українці міста Рочестер дня 4 липня ц. р. на Українськім Дні, який влаштував 20-тий Відділ Організації Державного Відродження України.

Вже зранку того прекрасного дня почали сходитись коло церкви братства, товариства і сестрицтва. Поміж ними увихалися в гарних народніх строях дівчата — члени українського церковного хору і молодечих організацій.

Впорядчики, члени ОДВУ, а між ними, голова 20-го Відділу, Василь Гречук, уставляли маси народу до походу. Без найменшого замішання похід вже був готовий у 9-тій годині рано.

Маніфестаційний похід так був уставлений. На чолі походу йшли члени управи ОДВУ від. 20, Петро Гринів, секретар, і Г. Лучак, касієр, а між ними головний організатор ОДВУ, Теодор Свистун в однострою ОДВУ. За ними ішла недавно зорганізована українська банда під проводом М. Юркова. За бандою, яка складалась в більшости з тут уродженої молодіжи, несли українські й американські прапори. За прапорами ішли дівчата з хору „Боян" в національних строях Потім слідували: Сестрицтво Пр. Богородиці, Братство св. Йосафата, Братство св. Миколая, Товариство „Запорозька Січ", читальня „Просвіта" ім. Івана Франка, Парохія міста Рочестер і Братство св. Петра і Павла з Ґудман. Всі братства, товариства й сестрицтва були під проводом своїх урядників. Похід замикали громадяни з околичних громад, як з Оборн, Бофало, Блек Рак, Елмайра, Сиракюз, Сейр, Па, і інших. У поході йшла також литовська громада з Рочестер.

В поході взяли участь поверх 1,000 Українок і Українців. Гром. Василь Гречук знимав похід на фільму, яку він думає внедовзі висвітлювати.

До походу стали всі українські національні Товариства крім Тов. „Вільних Козаків".

У 10-тій годині похід вже був на місці. В Шуцен Парку між деревами прибрано цвітами й зеленю полевий престол. Прибирали його пані Фурманчук і пані Турула. Престол виглядав, як величезний букет цвітів. Кругом престола уставились учасники походу до полевої Служби Божої, яку відправив о. Сидоряк з Бофало в асисті о. Побутського з Оборн, о. Жука з Блек Рак, о. Кузева з Сиракюз і о. Турули, пароха з Рочестер. Зараз за престолом усталено українські і американські прапоре, а за прапорами стояли тисячні маси, Службу Божу відспівали чотири українські церковні хори з околичних громад на переміну в такім порядку: хор з Блек Рак під проводом п. Королишина, хор з Елмайра під проводом п. Йосифа Заремби, хор з Оборн під проводом п. С. Грабаря і хор з Рочестер під проводом п. Р. Дмитрова.

Не можна описати тої краси й того захоплення, яке викликали хори своїм співом і своїми пречудними народніми строями.

При кінці Служби Божої довершено торжественного посвячення українського націоналістичного прапора 20-го Відділу ОДВУ. Прапор із тризубом-мечем, з десятками синьо-жовтих стрічок, які тримали сотки українських рук єднав нас в одну громаду й вказував, що вже минув той час, коли ми покірно схиляли голови перед Поляками, Москалями й іншими ворогами, і що тепер з мечем у руці будемо нищити всіх тих ворогів, котрі ставлять нам колоди на шляху до нашого визволення. Посвячення прапора довершив о. Сидоряк, а патріотичну промову виголосив о. Побутський з Оборн. У своїй проповіди згадав про цей недавний час, коли то синьо-жовтий прапор гордо повівав у Київі і Львові й бажав членам ОДВУ і всім Українцям дочекати тої хвилі, коли вони занесуть отсей новопосвячений прапор до вільного українського Київа і Львова. Слова його витиснули неодному з присутніх горячі сльози в очах. По його промові всі присутні відспівали „Боже Великий Єдиний".

Від ОДВУ в Рочестер хорунжим призначено гром. М. Бінашевського, який цілий час церемонії тримав прапор. Члени ОДВУ і члени всіх братств, сестрицтв і товариств стояли „позір" в двох лавах лицем до прапора.

По посвяченню і по закінченню Служби Божої хорунжий Бінашевський передав прапор головному організаторови ОДВУ, Т. Свистунови, який з окликом „Україна понад все" і „Ще не вмерла Україна" підніс прапор гордо вгору. В той час всі присутні відспівали грімко й завзято національний гимн. Опісля організатор, передаючи офіціяльно прапор хорунжому, гремучим голосом пригадав присутним про ті часи, коли то Українське Військо під синьо-жовтим прапором ішло в бій проти проклятих Поляків і червоних Москалів. Тримаючи поле прапора рукою, вказав, що синьо-жовтий прапор для Українців є символом єдности і що прапор обєднує всіх Українців в одну націю і під тим прапором не сміє бути осібних Лемків, Бойків, Гуцулів, Подоляків і т. д., які нераз ще називають себе русскими. Під тим прапором є лише один нарід, одна українська нація, яка має лише одно бажання, а це: відродження Української Держави. Слова його були зворушаючі й викликали глибоке враження.

На цім закінчено першу часть Українського Дня.

В піднесеним настрою гості тепер познайомлювались і ділились враженням свята. При великім столі посаджено членів всіх околичних хорів до перекуски при якій обслугували члени місцевого хору і сестрицтв.

У тім часі цілий Шуцен Парк був уже заповнений автомобілями з ріжних околиць і тисячами учасників.

Друга частина свята почалася точно в 3-тій годині святочним концертом, який відкрив голова ОДВУ від. 20, Василь Гречук, витаючи всіх громадян міста Рочестер та околичних гостей. Опісля передав провід дальшої програми Свята нашому дорогому і довголітньому громадянинові м. Рочестер, п. М. Мурашкови, головному предсідникови У. Н. Союза. Гром М. Мурашко на вступі програми виголосив промову в якій говорив про „Форт оф Джулай", про набуту любов до Америки і про любов до України, яку ми виссали з грудей матерей. Клонив голову перед американськими героями, що визволили Америку, і перед українськими героями, що змагають до визволення України.

По його промові виступив хор з Оборн під проводом п. С. Грабаря і відспівав вязанку українських народніх пісень, чим дуже захопив публику, яка нагороджувала хор і його вчителя гучними оплесками.

Потім відпоручник майора міста Рочестер, радний МкФарлин, виголосив промову, вказуючи на значіння „Четвертого Джулая", які користи він приносить для нас. Його представив п. М. Мурашко, котрий подякував йому за його привіт.

По тій промові пані Анна Кучмій Сушко приємним сопрановим голосом відспівала сольо, яке вона передала з великим чуттям, чим дуже захопила публику.

Тепер виступив хор з Елмайри під проводом п. Йосифа Заремби. Цей хор, хоч малий числом був добірний у співаках і своїм співом чарував всіх присутних.

Сольо п. Івана Клодзінського викликало гарне враження.

По цім п. Мурашко представив другого американського бесідника, члена рочестерської „Чембер оф Комерс" п. Т. С. Казо, який вказав на заслуги патріотів американської революції.

Приємною появою була литовська солістка, панна Емілія Лехович, яку оплескувано дуже щиро. Солісткам акомпаніювала на фортепяні панна Анна Крик.

Святочну бесіду виголосив п. Т. Свистун.

По нім хор з Блек Рак, Н. Й. під проводом п. Гр. Королишина дав знову доказ краси української пісні і як хор під його орудою вміє виконувати наші пісні.

На закінчення концертової програми хор з Рочестер влучно і захоплюючо відспівав ще кілька пісень і закінчив концертову програму національним гимном.

По цім гості ще мали нагоду любуватись українськими танками укладу В. Авраменка. Танки виконали рочестерські танцюристи під проводом М. Колоданського і Клюб Танцюристів ім. М. Садовського з Бофало під проводом Стефана Ємчука. Танками закінчено другу частину Українського Дня.

Краса, ритм, дисципліна цього свята були надзвичайні і коли так хотів би подрібно свої враження з нього написати, то на це треба булоб забрати багато більше місця в часописі.

Свято випало надзвичайно гарно, і відколи рочестерські Українці памятають, такого свята дотепер ще не було. До звеличення цього свята доложила старань ціла рочестерська Громада на поклик ОДВУ.

Заслуг окремих одиниць не будемо вичислювати, бо їх було дуже багато, одначе згадаємо про підтримку українських бизнесменів міста Рочестер, які перший раз в історії української громади в Рочестер спільно і безінтересовно помогли звеличити цей Український День. — Отже подяка належиться всім, що причинились до звеличання Українського Дня.

Такі свята приносять користь, підносять українського духа, зєднують нас в одну громаду і звеличують українське імя перед чужинцями. Тому не шкода тяжкого труду . заходу для таких свят. Рочестерська Громада може бути горда, що так величаво і маніфестаційно відсвяткувала Український День.

Чистий дохід з Українського Дня призначено на боєву акцію.

Гість.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Плянують зїзд української католицької молоді.

Тут повстав „ініціятивний комітет", котрий рішив улаштувати з нагоди Світової Вистави „Зїзд Української Американської й Канадійської Католицької Молоді".

Зїзд має відбутися в суботу, 19. серпня, в Шікаґо. Учасників мала би приймати шікаґовська молодь. В програму мають входити церковні відправи, наради з рефератами й дискусіями, спільні вечері й забави.

До Ініціятивного Комітету входять: Віра Шпікула, голова; Олена Баґрій, секретарка; та Іван Канюк.

THE ROAD TO HAPPINESS.

The royal road to happiness,
Which seems to you so long,
Is not that wide and gleaming street
Where crowds of people throng.
It's just that little roadlet
That by your doorway lies;
There is that road to happiness
And right before your eyes!

Some wander out to seek this road,
In lands both near and far,
But you may find it wisely
In whatever land you are.
It's just that little roadway,
That you've known in work and play,
For us, the road to happiness
Is just the common way.

Rosalie N. Hatala.

ПРОТОКОЛ З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

ДРУГИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ. (16)

Потім слідував звіт Контрольної Комісії. Пресідник цеї комісії, О. Шараварко, здав отсей звіт:

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Вибрані на XVII гол. конвенції членами головної контрольної комісії У. Н. Союза уконституувалися так: Он. Шараварко, предс.; о. Гр. Пипюк, секретар; о. д-р В. Клодницький, член.

За час від останньої, себто XVII. гол. конвенції контрольна комісія перевела 8 разів контролю в У. Н. Союзі та брала участь на трох річних засіданнях Головного Уряду і в кількох засіданнях екзекутиви, які відбувалися в часі засідання контрольної комісії.

Контролю переводилося два рази в році, себто за перший і за другий піврік, кождого року в січні або в лютім і в липні.

З кождочасних контроль звіти були проголошувані в орґані У. Н. Союза, „Свободі", а таксамо здавалося звіт на кождім річнім засіданню Головного Уряду.

ЗВІТ РЕКОРДОВИЙ.

Протягом чотирох років У. Н. Союз мав постійно втрату членів.

З кінцем четвертого року рекорди вказують, що убуток У. Н. С. виносив 1,506 членів.

Цей убуток членів дасться пояснити лише в той спосіб, що через безробіття і депресію члени У. Н. С. були приневолені виступати з орґанізації.

Брак приросту, а головно втрата членів, спонукали екзекутиву знайти спосіб, як би запобігти відпаданню членів.

Як вихід з грізного положення було ухвалено на річнім засіданню Головного Уряду тимчасову позичку в сумі $25,000, та ухвалено реформу, яку переведено.

На цьому місці треба підкреслити ще одну потішаючу обставину а саме: всі відділи старалися недопустити до великої втрати членів і заощадженими грішми з відділових кас піддержували тих членів, котрі ніяк своїх вкладок не могли платити.

За цю фінансову піддержку належиться велике признання всім відділам.

ЗВІТ ФІНАНСОВИЙ.

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
Рік 1929	$738,194.45	$752,604.24
„ 1930	630,904.54	552,827.97
„ 1931	649,835.45	645,230.99
„ 1932	731,152.05	803,520.40
Разом	$2,750,086.49	$2,754,183.60

ЗІСТАВЛЕННЯ.

З днем 31 грудня 1928 р. готівка виносила	$ 360,027.14
Прихід за 4 роки	2,750,086.49
Разом	$3,110,113.63
Розхід за 4 роки був	2,754,183.60
Готівка з кінцем грудня 1932 р.	$355,930.03

Розміщення фондів (льокація готівки).

Фонд посмертний.

Готівка	$ 233,940.75
Бонди	499,411.00
Морґечі	1,361,423.90
Реальність	108,202.70
Позички	1,883.00
Разом	$2,204,861.35

Фонд резервовий.

Готівка	$ 32,926.76
Бонди	73,851.00
Реальність	123,000.00
Морґечі	177,756.79
Разом	$407,534.55

Фонд адміністраційний.

Готівка	$13,891.04

Фонд запомоговий.

Готівка	$10,645.04
Бонди	8,707:00
Морґечі	39,365.00
Разом	$58,717.04

Фонд конвенційний.

Готівка	$37,915.80

Фонд народний.

Готівка	$5,388.80

Фонд сирітський.

Готівка	$ 21,221.84
Морґечі	145,999.50
Бонди	45,809.00
Разом	$213,030.34

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$ 355,930.03	Фонд посмертний	$2,204,861.35
Бонди	627,778.00	„ резервовий	407,534.55
Морґечі	1,724,545.19	„ запомоговий	58,717.04
Реальність	231,202.70	„ адміністрац.	13,891.04
Позички	1,883.00	„ конвенційний	37,915.80
		„ народний	5,388.80
		„ сирітський	213,030.34
Разом	$2,941,338.92	Разом	$2,941,338.92

Загальний маєток У. Н. Союза з кінцем грудня 1932 року	$2,941,338.92
Маєток У. Н. С. з кінцем грудня 1928 р.	2,032,556.83
Чистий приріст маєтку за чотири роки	$908,782.09

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

	ПРИХІД.	РОЗХІД.
Рік 1929	$64,914.05	$ 45,391.18
„ 1930	56,275.19	103,189.92
„ 1931	57,554.41	11,447.95
„ 1932	56,922.32	73,829.91
Разом	$235,665.97	$233,858.96

Згідно з банковими книжочками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банки, зазначені зіркою, це банки заморожені.

Готівка У. Н. Союза, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в слідуючих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Orphan's Fd.	$ 5,575.93	$ 5,575.93
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	12,870.81	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	5,484.80	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.		Sav. Dept.	Conv. Fd.	7,000.00	25,355.61
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Mort. Fd.	9,787.92	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Sav. Dept.	Indg. Fd.	4,063.76	13,851.68
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	712.08	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	29,785.15	30,497.23
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	28,891.86	
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	6,243.82	35,135.68
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,174.77	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	24,981.75	29,156.52
Linden Trust Co.	Linden, N. J.		Check Acc't	Mort. & Res. Fd.	8,697.05	8,697.05
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	27,653.75	27,653.75
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	24,946.60	
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	4,647	Sav. Dept.	New Mort. Fd.	301.13	25,247.73
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	28,751.99	28,751.99
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N J.	380	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,572.45	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	1,809	Sav. Dept.	Conven. Fd.	346.85	2,919.30
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort Fd.	25,475.06	25,475.06
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	8,406.24	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Indg. Fd.	6,581.28	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Orphan's Fd.	15,645.91	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	5,388.80	36,022.23
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	21,021.32	21,021.32
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Conven. Fd.	18,101.58	18,101.58
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	12,467.37	12,467.37
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	10,000.00	10,000.00
				Total	$355,930.03	$355,930.03

Готівка Молодечого Департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, U. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$11,684.24	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	13,087.19	24,771.43
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	24,513.35	24,513.35
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	1,866.72	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	950.36	2,817.08
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,430.13	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Invst. Fd.	17,189.47	20,619.60
				Total	$72,721.46	$72,721.46

Готівка Сиротинця-Захисту У. Н. С. знаходиться в слідуючих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
* State Bank	Linden, N. J.		Sav. Dept.	$27,357.22	
* State Bank	Linden, N. J.		Check Acc't	154.43	$27,511.65
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	18,038.70	18,038.70
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140.488	Sav. Dept.	5,002.12	5,002.12
			Total	$50,552.47	$50,552.47

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,241.97	$2,241.97

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШАНУЙМО ЗАСЛУЖЕНИХ ЛЮДЕЙ ЗА ЖИТТЯ.

Недавно тому запрошено мене як репрезентанта Українців на ювилейну вечерю, яку влаштували визначні міські діячі п. Бредстрітови, заслуженому міському урядникови, котрий положив багато заслуг між іншим і для добра чужинців міста Гартфорд, Конн.

При вечері завважав я взірцевий порядок. Кождий гість дістав при вступі картку з числом стола. На столі були на тарілках картки з іменами і кождий знав, де має сідати. Я приглядався гостям. І мушу піднести, що було приємно глядіти, як вони поводилися при вечері і як їли. Ніде не міг я завважити, щоби хтось порушив столову етикету. Видно було, що кождий уважав, як має поводитися не тільки зі своїми сусідами, але і з вилками, ножем та стравами.

Але мені хочеться піднести, що отсей урядовець, якого вшанували вечерою, був мені добре знайомий, бо він говорив дуже сердечно на нашім протестаційнім вічу і незле визнавався в українській справі. І тому це й з того боку було мені приємно прислухуватися численним бесідам, у яких підношено заслугу п. Бредстріта. Я теж подумав собі тоді, що такі віддання пошани заслуженим людям ще за життя мають добрий вплив. Вони заохочують інших до творення добрих діл, до вірної служби громаді. Отакі теплі слова та пошани загрівають тих, що їх шанують, до ще більшої праці для добра загалу і до ще більшої посвяти та жертвенности.

І тому і нам, Українцям, треба звертати більшу увагу на те, щоби шанувати наших героїв та заслужених людей за життя, щоби давати їм цвіти за життя, а не доперва по смерти. Не сміє у нас повторитися те, що було з Франком, коли він писав:

Відцурались люди мене,
Сей та той надійде і мине,
Тільки боязко скоса зирне,
Чи бояться ті люди мене?
Я блукаю мов звір серед гір,
Серед шуму вулиць містових,
В серцю чую слова мов докір:
„Ти проклятий один серед [них".

Самотою ходжу я мов блуд,
З горем в серцю нестерпно [важким,
Всі знакомі минають, ідуть,
Поділитись з горем ні з ким.

Хай це буде наукою для нас усіх. Оцінюючи наших заслужених людей, показуємо, що ми є культурним і просвіченим народом, нищимо кириню, незгоду, а навертаємо людей до поступу, конструктивної праці й вірної служби свому народови і його визвольній ідеї.

Т. Галенда.

АДРЕСА ВИСТАВОВОГО КОМІТЕТУ В ШІКАҐО:

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.,

БЕРЛІНСЬКІ МОСКАЛІ ДАЮТЬ АВТОНОМІЮ УКРАЇНІ.

(УП) Московські еміґранти заложили в Берліні так звану московську національ-соціялістичну партію. В міжчасі вироблено вже й її політичну плятформу, яка сама по собі досить нецікава й нічого нового не вносить у те, що вже є, хіба те, що вони „погодились ласкаво дати" національним меншинам в Росії, а між ними й Українцям„ „автономію" під проводом одного русского царя. Дивно воно виглядає, що так далеко думає московська еміґрація, припускаючи, що ласку роблять Українцям і що вони зараз будуть горнутись під їх прапор. На нарадах були голоси, що тепер вже запізно думати про автономію для України, але розгорячені уми еміґрантів не хотіли й чути про відділення України. Ба навіть більше.

В свої штурмові відділи втягають вони й Українців, з берлінської української кольонії, — всіх до одного бувших комуністів, орґанізаторів комуністичного товариства Воля. Вже є їх там коло 20, лише провідника для них шукають і не можуть знайти. Можна припускати, що такого провідника дасть їм тутешнє московське полпредство, бо в останньому часі багато працьовників того полпредства повступали в члени тої московської партії. Навіть дехто з „українських" діячів, що міняють переконання не лише політичні, а й національні, як рукавички, приступив до співпраці з Москалями. Нічого дивного, заробити треба!

Діяльність тої кліки конюнктуристів далась в перший раз пізнати спробою розбити українські доклади, а дальше вербуванням українського робітництва в партію. На провінцію висилається спеціяльних аґітаторів з анкетами в московській мові для вербування членів до українського відділу тої партії. Нічого не шкодить, що в самій управі партії української мови не признається зовсім. Сюди належить якийсь Шиманський, що виказується поручаючими листами митрополита Шептицького (мабуть фальшованими) та розвиває свою діяльність в околиці Ґірліц. Цей па знайшов був також захист у гетьманському студентському домі в Берліні, призначеному для українських студентів. В останньому часі посилилась значно донощицька діяльність ріжних московських чинників, як з одного боку комуністів, так з другого правих супроти Українців.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

З Зелених Свят.

Біля полудня з української прав. церкви вийшли з синьо-жовтими та церковними прапорами коло 200 людей на цвинтар. На переді йшли прапори, за ними йшла дітвора і молодь, за ними священик з хористами, за ними парохіяни, Союзовці 44 від. У. Н. С. та вкінці гості, що прилучились до походу.

Маять прапори, купаються в соняшному сяйві головки школярів, лунає мелянхолійно церковна пісня й похід з чарівними спогадами про рідний край — про поневолелену Україну доходить до височезного хреста на цвинтарній поляні, окружує його та зітхає...

о. д-р В. Клодницький витає зібраних Христовим привітом і виголошує промову про полягливих борців за волю й кращу долю України. Бесідник порівнує перший день Зелених Свят та церковний український похід на цвинтар з американським „Меморіял Дей" і підкреслює, що наш нарід цілі довжезні століття в день Зелених Свят поминає головно тих, що, захоплені любовою до свого народу вмирали за волю і долю України. о. Клодницький звертається до молоді з апелем пізнавати традиції свого народу та помагати йому у визвольній боротьбі, яка мусить принести Україні свободу та державність.

Після промови переведено збірку на Рідний Край, яка виносить $10.25. Жертводавцями були: о. д-р В. Клодницький, Р. Слободян, пані Анна Слободян по 1 дол.; І. Задубера, І. Назар, О. Задубера, Т. Мазепа, В. Шишка по 50 цнт.; М. Олекса, Юлія Задубера, Марія Люблянецька, А. Крайківський, Й. Ґулька по 25 цнт. Решту зложено дрібними жертвами.

Гроші переслано через Обєднання.

І. Черкас.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

Відділ 19-тий Союза Українок переслав через Обєднання $10. З них призначено на інвалідів і на Рідну Школу по $5.

Анна Путас.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, подає до відома всім своїм членицям, що піврічні збори відбудуться в неділю, 23 липня, зараз по Богослуженню, в гали церковній на Калич ул. Пригадується членицям вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься принести свої старі грамоти до виміни на нові. — Марія Розоміло, предс.; Катерина Габрівська, секр.; Ева Лялік, скарб.

НОВІ КНИЖКИ.

ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО МІСЯЧНИКА „ВІСТНИК".

Чергове число „Вістника" за липень-серпень ще раз підтверджує, що „Вістник" буде гідно продовжувати традиції „Літературно-Наукового Вістника", який завжди гуртував біля себе кращі українські літературні та публіцистичні сили.

Третій том „Вістника" знову приносить низку гарних українських поезій, які визначаються своїм бадьорим та захоплюючим тоном. Вони творять яскравий зворот в українській плаксивій та безмежно сентиментальній поезії, якою переважно була наша поезія в своїй більшости в минувшині. З кращих поезій треба відмітити поезії Евгена Маланюка, Р. Кедра, О. Теліги й В. Пострригача.

З більших статей треба визначити статті: Г. Зіммеля, В. Кубійовича, В. Кедровського, Дм. Донцова, Я. Правобережця та інших. Позатим багато є ріжностороннього матеріялу, який визначається своєю оригінальністю та цікавістю.

СХІД СОНЦЯ.

Сонце сходило в огнях
В хмари рожеві, в пурпури;
Земленька мріяла в снах,
Лиш чуть річеньки мурмури.

Срібна річенька пливе,
Хиляться цвіти лелії,
Встає зі сну все живе,
Нові сили, надії.

І потоп світла залляв
Небо, і землю — о чари!
Заспаний світ задрижав,
Мраки порушились і хмари.

Легкий вітрець повіває,
Запахи цвітів розносить,
В лісах хор птичок співає,
Все хвалу Божу голосить.

Поле широке, мрійливе,
Збіжє, як море, филює,
Хто надію має — щасливий,
Краса його чарує.

Дм. Захарчук.

RADIO.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В неділю, дня 23. липня зі стації WOV 1130 Кс. відбудеться 180-та з черги українська програма підприємства Сурми.

На цю неділю зладжено програму п. з. „**Іван Купало і Петрівка в старім краю**". Будуть соля, дуети і квартет.

Початок програми 8.30 рано.

Хто не може добре дістати тої стації, а мешкає ближче як двіста миль від Ню Йорку, хай дасть довшу антену, від 100 до 200 стіп то напевно програму дістане.

—o—

AN APPEAL.

To folks who did not or could not read (particularly the young) the announcement of Mr. Roman Prydatkevich published in Ukrainian in the "Svoboda", dated July 12th, also to those who might have overlooked the schedule of radio programs, I want to mention that a rare opportunity and a treat is offered by the Columbia Broadcasting Company. Under the direction of Prof. Alexander Koshetz, a Ukrainian Choir will be heard in a series of four fifteen minute broadcasts over station WABC, 85 klcs. The first of these series will commence July 15th at 8:15 P. M., Daylight Savings Time; as to the remaining dates scan your daily radio columns.

Undoubtedly, many of us are familiar with the kind of music Prof. Koshetz could procure from a well organized choir of select voices which formely comprised the Ukrainian National Choir and delighted vast audiences both here and abroad, receiving in return wide acclaim from the press as well as many favorable comments from individual musical critics and other celebrities. Having been one of the many to witness and enjoy one of his concerts several years ago, I feel fully confident in the ability of the former Cappelmeister of the Kiev Opera and the National Theater, to arrange and direct programs over the air that will bring out the very finest that is to be found in Ukrainian music.

Since these four short programs are to be more or less of a trial, pending the popular approval of the radio liesteners, let me suggest, that all those reading this, recommend or mention same to as many friends as possible, and after listening-in **to voice their favorable oppinion thru the mail.** Knowing that many listeners will probably disregard this suggestion, thinking it is unnecessary, let me point out that it is very necessary since it is the only means by which the broadcasting Company judges whether or not such programs are in popular demand by the radio public. Therefore I appeal to you all, especially to the youth to exert that little effort it takes to pen a few words (in English only), expresing your desire to hear more of such programs. In addressing your letters or cards, kindly write as follows:

Columbia Broadcasting System, Inc.,
485 Madison Ave., N. Y. C.

As native music finds a warm reception in the Ukrainian heart regardless of political partisanship or religious belief, a reprint of the above in Narodna Wola, The Ukrainian Daily News, Dnipro, America and other Ukrainian newspapers, will be conducive to the increase in the number of listeners. In conclusion, let us hope that the response will be sufficient to efect a more permanent Ukrainian Music Hour over the air.

Ben G. Litynsky,
Irvington, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(94)

Джесон Ґрідлі привязав до списи шмату й нею почав сиґналізувати до повітроплава. Він показав сиґнали: „О-220. Слухайте: це є воєнна фльота короля Пелюсідару. Нею командує капітан Джа з Аронока. Тут знаходиться лорд Ґрейсток, Джесон Ґрідлі й десять Вазирів". Після того з повітроплава прогремів гарматний стріл. Це був перший привіт, принятий у цивілізованих народів, який прогремів у цім дивнім світі Пелюсідар.

Після того, як Тарзан пояснив капітанови Джа значіння цього стрілу, він наказав у свою чергу стрілити з гармати на знак привіту на відповідь. Повітроплав наблизився зовсім близько до корабля. Спинив усі мотори й настала тиша, серед якої можна було переговорювати з повітроплавом. Тарзан наказав знизитися повітроплавові над самим кораблем і спустити з нього драбину зі шнурів. По тій драбині на повідроплав вибрався Тарзан.

За ним полізли туди Ґрідлі, Вазири й були запрошені Тор та Іванна. Іванна була одинокою жінкою на кораблі. Вона була здивована й не розуміла, чому капітан повітроплава піднїс її руку до губ і цмокнув. Її представив капітанови Зупперова Тарзан, сказавши: „Це Іванна, Червона Цвітка Зораму. А це її брат Тор". Вчувши, що Тор є братом Іванни, Джесон Ґрідлі аж рот роззявив, від несподіванки. І як він не догадався перше, що Тор не є любчиком Іванни!

На спільній нараді капітана пароплава, Тарзана й Ґрідлія рішено взяти на повітроплав також піратів. Вони повинні були помогти вратувати короля Давида. Пірати на повітроплаві ахали, побачивши кожну річ, яка була для них новинкою. Особливо їх здивували гармати та інша зброя, якої сила для них здавалася пекельно-фантастичною. Тарзан і його люди їм здавалися тепер якимись надлюдьми, якимись богами в людському тілі.